

Herstel krekens is net een legpuzzel

↑ *Werzaamheden Strypse Wetering*

Stadsregio Rotterdam, waterschap Hollandse Delta, provincie en gemeenten gaan op het eiland Voorne-Putten 15 krekens herstellen. De al eerder ingezette herinrichting van de Strypse Wetering – ook een kreek – onder leiding van waterschap Hollandse Delta, is hiervan een aansprekend voorbeeld. Projectleider Philip Wolfert vertelt over de aanpak en het resultaat.

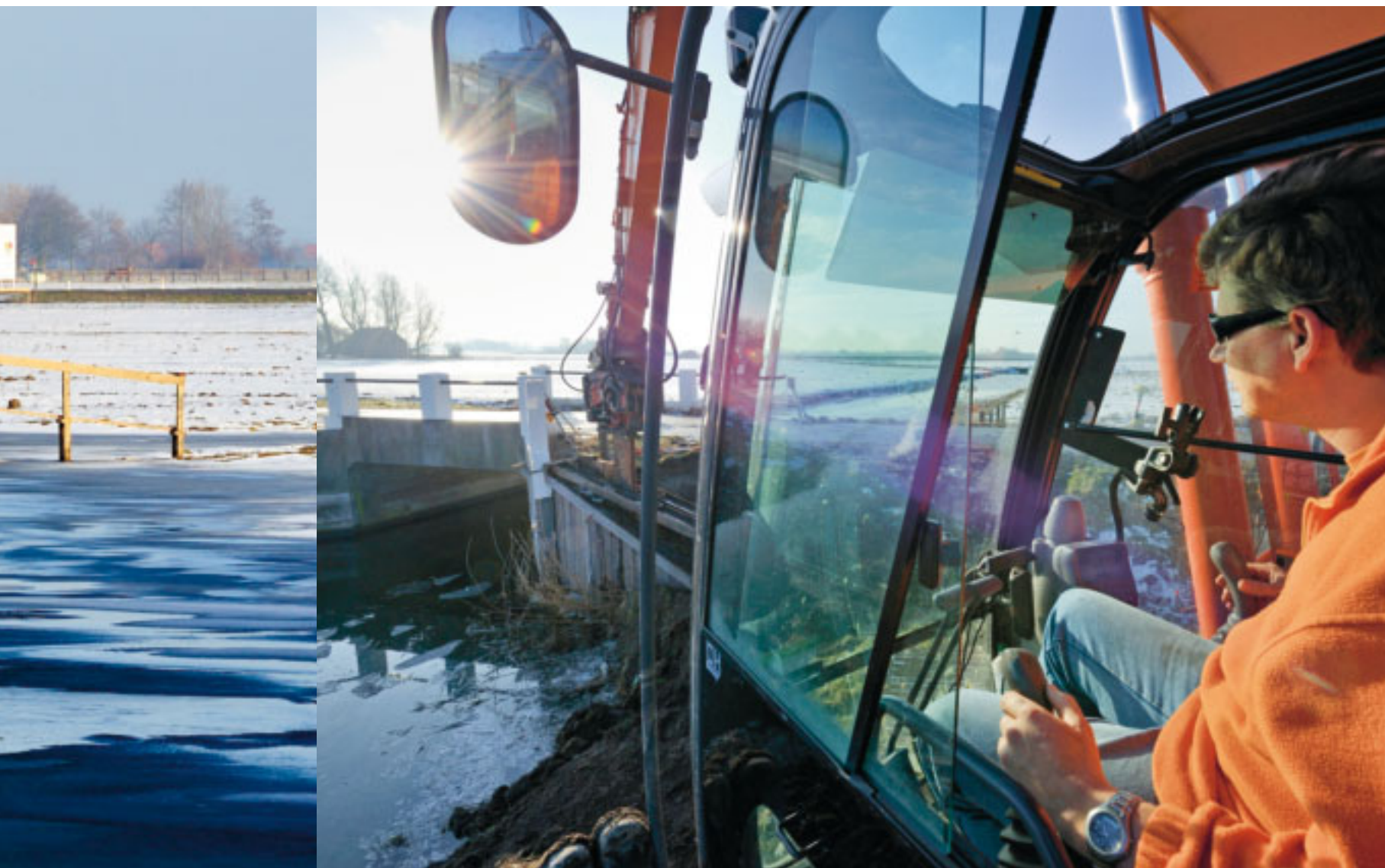
‘Voor de versterking van de natuur in de duinrand is meer water interessant, terwijl wij als waterbeheerders de polder voor waterberging kunnen gebruiken’, legt Philip Wolfert van het waterschap Hollandse Delta uit. Zowel bij de start als nu bij de afsluiting coördineerde hij het project Strypse Wetering. In de loop van het gesprek in het fraaie nieuwe pand van Hollandse Delta noemt Wolfert nog veel meer voordelen van dit kreekherstel. Niet alleen de kwaliteit van de natuur is verbeterd, ook zijn er ecologische verbindingen gerealiseerd, zijn de recreatiemogelijkheden in het gebied uitgebreid en is de agrarische sector versterkt.

> Waterbuffer

In het natte najaar van 1998 lukte het niet tijdig het water af te voeren dat met bakken uit de hemel kwam. Hele polders stonden blank. Wolfert: ‘Om waterschade in de toekomst te voorkomen, maar ook met het oog op de klimaatverandering, hebben we onderzocht hoe we op Voorne-Putten een duurzaam, gebiedseigen watersysteem zouden kunnen ontwikkelen. In het duingebied hadden we een tekort aan waterberging. De polder Strype was de enige plek in de binnenduinrand die in aanmerking kwam voor wateropvang. Uit de berekeningen bleek dat we ter plekke minimaal 110.000 kuub water moesten kunnen bergen.’

Om uit te leggen waar hij over praat, ontvouwt hij een plattegrond van het gebied, waarop hij de Strypse Wetering aanwijst: een watergang in de duinrand, tussen het dorp Tinte en het meertje de Waal bij Rockanje. De polder is tussen 1350 en 1400 ontstaan door het afdammen van krekens. Van oudsher grazen op dit laaggelegen gebied koeien en schapen.

In 2000 heeft het waterschap de boeren in het

↑ Waterbuffer wordt ijsvloer

↑ De laatste loodjes voor de opening op 19 februari

gebied gevraagd naar hun toekomstplannen.

Gewoon aan de keukentafel: "Wat wil je met het bedrijf? Wil je het bedrijf beëindigen? Heb je een opvolger? Als dat zo is, wil je dan op termijn uitbreiden? Zijn de gronden gunstig gelegen ten opzichte van de boerderij, of wil je liever grond ruilen?" Ook is aan de boeren gevraagd of ze interesse hadden in agrarisch natuurbeheer.

In de Strypse polder waren zo'n dertig agrarische bedrijven gevestigd, die in feite niet meer passen bij de schaalvergroting die in de branche plaatsvindt om efficiënt te kunnen draaien. Een aanzienlijk deel van de boeren gaf aan belangstelling te hebben om te stoppen. 'De resultaten van deze eerste inventarisatie overstegen onze verwachting. Het bleek dat we met een kavelruil bijna wel 60 hectare natuur en waterberging zouden kunnen realiseren, terwijl vooraf was uitgegaan van 35 hectare.'

Het project heeft veel voeten in aarde gehad. De einddatum was later dan vooraf ingeschat. Maar in tien jaar is het waterschap erin geslaagd het project te starten en af te ronden. Een knappe prestatie, want

een ruilverkaveling duurde tot voor kort gemiddeld 25 jaar.

> Afronding

Wolfert heeft het einddocument opgemaakt. De kosten van het project waren in totaal 6,4 miljoen euro. Een aanzienlijk deel hiervan is gebruikt voor grondtransacties. Bijna 60 hectare is opnieuw ingericht en geschikt gemaakt als waterbuffer. Voor recreatie zijn allerlei voorzieningen aangelegd. Denk aan fiets- en wandelpaden, bruggen, banken en parkeerplaatsen. Op 19 februari is de afronding gevierd. Voorafgaand hieraan is begin februari gecontroleerd of de wateropvang technisch goed werkt door tijdelijk het peil met 75 centimeter te verhogen.

Het waterschap heeft dankzij deze herinrichting weer voldoende bergingscapaciteit. Maar er zijn meer winnaars. Een projectdoel was de versterking van de agrarische sector. 'De boeren die ongunstig gelegen land hadden, hebben hun land geruild met grond die wij hebben opgekocht van boeren die wilden stoppen. Door dit project hebben we bijvoorbeeld

twee broers die samen een bedrijf hadden de mogelijkheid kunnen geven hun bedrijf te splitsen.' Dat klinkt achteraf heel eenvoudig, maar heeft heel wat hoofdbrekens gekost. 'Het was net een legpuzzel, die uiteindelijk wel tot resultaat heeft dat iedereen erop vooruitgegaan.'

> Nieuwe planten en vogels

Het groen tussen het meertje de Waal en Tinte is met elkaar verbonden. De provincie Zuid-Holland heeft hiermee weer een deel van de ecologische hoofdstructuur klaar. De toename van water in het gebied bleek goed voor de vestiging van nieuwe natuur. Wolfert: 'Dat is echt razendsnel gegaan. De plantenwerkgroep van de KNNV heeft in één deel 110 plantensoorten geteld, waaronder unieke soorten als de zeeaster. Vogelaars hebben in 2008 in het gebied onder andere de ijsvogel ontdekt en allerlei bijzondere steltlopers. Ook hier gaat het om vele verschillende soorten.'

Wolfert merkt dat recreanten al heel snel de nieuwe mogelijkheden van het gebied hebben ontdekt.

'Bewoners gebruiken de nieuwe paden om een kleine ommetje te maken. In samenwerking met Groenservice Zuid-Holland hebben we verschillende fietspaden aangelegd. De plaatselijke verhuurder van ligfietsen heeft hier al een route uitgezet. En wie een avontuurlijke wandeling wil maken, kiest voor het laarzenpad: een pad waar je bij hoog water echt laarzen aan moet hebben om de voeten droog te houden. Met onderweg enkele kleine, vrij spannende loopplanken en bruggetjes.'

> Van elkaar leren

Het project Strypse Wetering bewijst dat realisatie van kreekherstel op basis van vrijwilligheid zeker kans van slagen heeft. Communicatie noemt Wolfert van groot belang. Tijdens het project zijn betrokkenen regelmatig met behulp van nieuwsbrieven geïnformeerd. De nabijgelegen school is intensief betrokken; het waterschap heeft bijvoorbeeld een les verzorgd over klimaatverandering. Ook noemt hij de fietsroutes die op diverse websites zijn geplaatst en daardoor razendsnel bekend zijn geworden. Ook benadrukt Wolfert de noodzaak om als organisator regie op de grondaankoop te houden. Hij vindt het vervelend dat op dit punt niet alles geheel vlekkeloos is verlopen. Het waterschap heeft in dit project veel doelstellingen kunnen combineren; hierdoor zijn er vele winnaars. Maar iedereen tevreden stellen, lukt helaas niet. Met de LTO (land- en tuinbouworganisatie) is bijvoorbeeld afgesproken dat honden in het gebied niet welkom zijn, omdat ze ziekten kunnen overbrengen op het vee. Daar is nu een deel van de recreanten niet blij mee: 'Ligt er een mooi gebied, mogen de honden niet mee.' ☹

Tekst: Marijke Nijboer

Fotografie: Mladen Pikulic

Kreken in ere herstellen

Oktober 2009 hebben de stadsregio Rotterdam, het waterschap Hollandse Delta, de gemeenten Westvoorne, Hellevoetsluis, Bernisse en Spijkenisse afgesproken om op Voorne-Putten samen te werken aan het herstel van de oude krekensstructuur. Dit voornemen hebben bestuurders bekrachtigd met de ondertekening van een samenwerkingsovereenkomst.

Op Voorne-Putten zijn 15 krekens geselecteerd die voor herstel in aanmerking komen. Net als bij de Strypse Wetering vindt realisatie op vrijwillige basis plaats. Om een idee te krijgen van de belangstelling is ook hier aan de boeren gevraagd of zij grond willen verkopen of ruilen en of ze een stukje kreek willen beheren. Uit de eerste inventarisatie naar mogelijkheden en voorwaarden blijkt dat er zeker kansen zijn. Voor een deel op korte termijn. In andere gevallen zullen partijen een langere adem moeten hebben en kan realisatie pas plaatsvinden in een volgende generatie. Belangrijke voorwaarde is het verkrijgen van voldoende ruilgrond. Zonder ruilgrond kan de herinrichting niet in gang worden gezet.

Met het herstel van de krekens wordt de ontstaansgeschiedenis van Voorne-Putten zichtbaar in het landschap. Groengebieden kunnen aan elkaar worden gekoppeld. Dat is niet alleen goed en gunstig voor de natuur, maar ook voor recreanten. De eerste krekens waarmee partijen aan de slag denken te gaan, liggen in de gemeente Bernisse. Meer informatie over het krekensplan staat op de webpagina krekensweken van de stadsregio: <http://krekensweken.stadsregio.nl>